

Seznam principů týkajících se zacházení s osobami zbavenými svobody v kontextu pandemie onemocnění způsobeného koronavirem (COVID-19)

vydáno 20. března 2020

(neoficiální překlad)

Pandemie onemocnění způsobeného koronavirem (COVID-19) postavila orgány všech členských států Rady Evropy před mimořádné výzvy. Specifické a intenzivní problémy existují pro zaměstnance, kteří pracují v různých místech, kde jsou drženy osoby zbavené svobody, včetně zařízení policie, věznic, zařízení pro zajištění cizinců, psychiatrických nemocnic a zařízení sociální péče. Existují též v nově vytvořených zařízeních nebo zónách, ve kterých jsou umístěny osoby v karanténě. CPT uznává naléhavý požadavek podniknout rozhodné kroky v boji s onemocněním COVID-19. Zároveň však musí CPT připomenout všem zúčastněným, že zákaz mučení a nelidského nebo ponižujícího zacházení má absolutní povahu. Přijatá ochranná opatření nesmí v žádném případě vést k nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s osobami zbavenými svobody. CPT zastává názor, že všechny příslušné orgány, které nesou odpovědnost za osoby zbavené svobody v členských zemích Rady Evropy, by měly aplikovat následující principy.

1) Základním principem musí být učinit všechny možné kroky k ochraně zdraví a bezpečnosti všech osob zbavených svobody. Tyto kroky též přispějí k zachování zdraví a bezpečnosti zaměstnanců.

2) Pokyny WHO k boji s touto pandemií, spolu s vnitrostátními zdravotnickými a klinickými instrukcemi, které jsou v souladu s mezinárodními standardy, musí být plně implementovány ve všech místech, kde jsou osoby zbavené svobody.

3) K dispozici by mělo být více zaměstnanců a měla by jim být poskytnuta veškerá profesionální podpora, ochrana zdraví a bezpečnosti a nezbytná příprava pro to, aby mohli pokračovat v plnění svých úkolů v místech, kde jsou osoby zbavené svobody.

4) Jakákoliv restriktivní opatření přijatá ve vztahu k osobám zbaveným svobody, které má za cíl zabránit šíření onemocnění COVID-19, by mělo mít právní základ a mělo by být nezbytné, proporcionální, mělo by respektovat lidskou důstojnost a mělo by být časově omezené. Osobám zbaveným svobody by měla být poskytnuta úplná informace o jakémkoliv opatření, a to v jazyce, kterému dotčené osoby rozumí.

5) Vzhledem k tomu, že blízký osobní kontakt přispívá k šíření viru, všechny příslušné orgány by měly vynaložit společné úsilí vedoucí k tomu, že budou využívány alternativy k omezení svobody. Takový přístup se stává naléhavým zejména v případech, kdy jsou zařízení přeplněna. Státní orgány by měly ve zvýšené míře využívat alternativ k umístění do vazby, snížení trestů, podmíněných propuštění a probace, znovu zhodnotit potřebu nedobrovolné hospitalizace psychiatrických pacientů, pokud je to možné, tak propustit nebo umístit do komunitní péče klienty zařízení sociálních služeb a v maximální možné míře se vyhnout zadržování cizinců.

6) Co se týče poskytování zdravotní péče, zvláštní pozornost bude třeba věnovat specifickým potřebám osob zbavených svobody, zejména osob patřících do zranitelných a rizikových skupin, například starších osob a osob s již existujícími zdravotními problémy. To zahrnuje mimo jiné screening onemocnění COVID-19 a podle potřeby přístup k intenzivní péči. Osobám zbaveným svobody by se též v této době mělo dostat zvýšené psychologické podpory ze strany zaměstnanců.

7) Přestože je legitimní a odůvodněné pozastavit aktivity, které nejsou nezbytné, základní práva osob zbavených svobody musí být během pandemie plně respektována. To zahrnuje zejména právo na dodržování adekvátní osobní hygieny (včetně přístupu k teplé vodě a mýdlu) a právo denního přístupu na čerstvý vzduch (v minimální délce jedné hodiny). Jakákoliv omezení týkající se kontaktu s vnějším světem, včetně návštěv, by měla být kompenzována rozšířenou možností využít alternativní prostředky komunikace (např. prostřednictvím telefonu nebo využitím technologie VoIP).

8) Jestliže je osoba zbavená svobody, která je infikována virem SARS-CoV-2 nebo u které existuje podezření na tuto infekci, umístěna do izolace nebo karantény, měl by jí být poskytnut každodenní smysluplný lidský kontakt.

9) Základní záruky proti špatnému zacházení s osobami zbavenými svobody policií (přístup k právní pomoci, přístup k lékaři, právo informovat o zbavení svobody) musí být plně respektovány vždy a za všech okolností. Za určitých okolností je vhodné přijmout preventivní opatření (např. vyžadovat po osobách, které mají symptomy, nošení ochranných roušek).

10) Monitoring prováděný nezávislými orgány, včetně národních preventivních mechanismů a CPT, zůstává nepostradatelnou zárukou proti špatnému zacházení. Státy by měly i nadále zaručit přístup monitorovacích orgánů do všech míst, kde mohou být osoby zbavené svobody, včetně míst, kde jsou osoby umístěny v karanténě. Monitorovací orgány by však měly postupovat s veškerou opatrností, aby respektovaly princip „především neuškodit“, a to zejména v kontaktu se staršími osobami a osobami s již existujícími zdravotními problémy.